KOERSNOTA

2023

Oirschot

Inleiding Koersnota 2023

Op weg naar 2023 en verder! In het Monumentale Ondernemende en Groene Oirschot waar de MENS zich thuis voelt.

De verkiezingen zijn geweest en we gaan enthousiast in de nieuwe bestuursperiode aan de slag waarbij we zorgdragen dat onze inwoners en bedrijven het goed hebben, nu en in de toekomst.
Onze plannen naar de toekomst bouwen voort op het verleden en ontwikkelingen in het land en de regio.

Om voor de vuist weg wat zaken te benoemen: we willen verder transformeren in het sociaal domein, waarbij het nog steeds goed toeven is voor onze inwoners, ook voor al onze nieuwe (tijdelijke) inwoners. Denk bijvoorbeeld aan vluchtelingen die we, al dan niet tijdelijk, onderdak bieden; of aan de bewoners van onze nieuw te bouwen woningen.

We hebben te maken met de effecten van 2 jaar corona. Een deel van onze inwoners heeft te maken met economisch en/ of psychisch leed als gevolg hiervan.

We hebben te maken met de gevolgen van de Oekraïne-crisis. De prijsstijgingen als gevolg hiervan treffen onze inwoners, en treffen ons ook als organisatie. De energievraagstukken die als gevolg hiervan optreden komen boven op de Transitie Energie.

Naast zorgen zijn er ook belangrijke ontwikkelingen De regio Brabant-Zuidoost, waar we gelegen zijn, huisvest ASML. De ontwikkelingen aldaar, ook wel de schaalsprong genoemd, gaan ongekend zijn voor onze regio. ASML gaat de komende jaren verdubbelen qua benodigd personeel. Dit heeft effect op de aanpalende arbeidsmarkt met een factor 2,5. Ofwel, in totaal komen de komende jaren alleen al als gevolg hiervan 70.000 extra werkplekken in onze regio. De werknemers hiervoor zullen gezocht moeten worden, en hebben huisvesting, zorg en onderwijs nodig. Dit alles naast het mobiliteitsvraagstuk wat hiermee gepaard gaat.

Dit alles loopt tezamen met de evaluatie die we doen van onze (netwerk)samenwerkingen. Waar staan we (in de regio) en hoe dragen de huidige samenwerkingen bij aan het realiseren van onze ambitie.

Om alle uitdagingen aan te kunnen hebben we een goed en deskundig ambtenarenapparaat nodig. Gelet op ambitieniveau, workload en bezetting moet er de komende jaren geïnvesteerd worden in de organisatie. Het afbreukrisico op de diverse taakvelden is te groot. Te veel “eenpitters” en te weinig achtervang leiden tot een vergroot risico van het niet-tijdig en volledig kunnen bedienen van de inwoners. Daarom is een versterking van de ambtelijke organisatie dringend noodzakelijk.

Ofwel, er is het nodige dat ons bezighoudt, bindt en boeit. In het vervolg van deze nota leest u volgens onze gebruikelijke indeling van de programmabegroting welke zaken de komende tijd onze aandacht vragen.

Programma 1 - Sociale Leefomgeving

Eind 2021 heeft de raad de Strategische visie sociale leefomgeving ‘Samen voor een sociaal Oirschot’ vastgesteld. We hebben daarvoor de volgende principes: Vanuit vertrouwen, Eigen kracht centraal, Samen met de samenleving, Professionele ondersteuning op maat wanneer dat nodig is en een Efficiënte bedrijfsvoering. Zo werken we aan zelfredzame inwoners en een samenredzame samenleving in een positieve leefomgeving, waarin onze inwoners minder professionele ondersteuning nodig hebben. Dat doen we integraal vanuit een aantal thema’s: Participatie & Meedoen, Gezondheid & Leefstijl, Opvoeden & Opgroeien en (Sociale) Veiligheid & Leefbaarheid.

1. *Participatie en Meedoen: Iedereen kan meedoen naar vermogen*
   1.1. Er is sprake van een dubbele vergrijzing in Oirschot. Dat brengt extra zorgvragen en zorgkosten met zich mee. Om hierop zo goed mogelijk te anticiperen, moeten we meer inzetten op preventie. Dat doen we onder meer via Geschikt wonen voor ouderen. Daarnaast bekijken we welke stappen we moeten zetten om nog verder in te spelen op de toename van mensen met dementie.
   1.2. Er komen steeds meer inwoners bij in Oirschot. Dat is enerzijds het (logische) gevolg van meer woningbouw en anderzijds ook van bijvoorbeeld meer vluchtelingen. Meer mensen betekent ook o.a. meer zorgvragen en bijbehorende zorgkosten.
   1.3. De kloof tussen wel en niet (kunnen) meedoen lijkt steeds groter te worden. Om dat tegen te gaan, willen we meer uitgaan van de eigen kracht, meer inzetten op vroegsignalering en het arbeidspotentieel optimaal benutten. In dat kader stellen we het beleidsplan Participatie & Meedoen op en gaan we verder met de Doordecentralisatie van Beschermd Wonen (WMO).
   1.4. Door de toenemende inflatie en stijgende kosten, krijgen steeds meer inwoners te maken met armoede en schuldproblematiek. Dat vergt extra ondersteuning. We spelen daar zoveel mogelijk (preventief) op in.
   1.5. In 2022 formuleren we het Kunst en Cultuurbeleid wat we daarna gaan invoeren..

2. *Opvoeden en Opgroeien: Meer jeugdigen ontwikkelen zich optimaal*
   2.1. Er is sprake van een stijgende psychische kwetsbaarheid van onze jongeren (12-18j), mede als gevolg van Corona. Daarom willen we extra aandacht besteden aan het welbevinden van onze jeugd, onder meer door extra in te zetten op preventie. Dat nemen we mee in het Beleidsplan Opvoeden & Opgroeien.
   2.2. Voor kwetsbare jonge vluchtelingen willen we extra inzet bij het onderwijs en vanuit zorg en welzijn.
   2.3. We zorgen ervoor dat onze onderwijsvoorzieningen op orde zijn en blijven (conform IHP). Daarbij zetten we onder meer in op de realisatie van een IKC in De Beerzen.
   2.4. In het kader van de Hervormingsagenda Jeugd versterken we de regionale samenwerking (governance), onder meer door een verbetering van inkoop- en contractmanagement waarbij de beleidsmatige opgaven centraal staan. Enerzijds zal dit leiden tot meer grip en anderzijds tot betere zorg.

3. *Gezondheid en Leefstijl: Iedereen gezond*

3.1. We geven uitvoering aan het (nieuwe) Gezondheidsbeleid en Preventie-akkoord. Dat doen we vanuit de volgende principes: Gezonde leefstijl, gezonde geest, gezonde omgeving, gezonde start. De aanpak van alcohol en drugs is een belangrijk onderdeel daarvan.

3.2. Sport is een middel om de leefstijl te verbeteren. Om die reden gaan we de komende jaren aan de slag met een gemeentelijk Sportakkoord.

4. *Leefbaarheid en Veiligheid*

4.1. We zetten in op een doorontwikkeling van de leefbaarheidsnetwerken. Daarbij staan eigen initiatieven van onze inwoners om hun eigen leefomgeving leefbaar te houden centraal. Dit als onderdeel van de verbetering van inwonersparticipatie. Om inwonersinitiatieven die bijdragen aan de gemeentelijke ambities financieel nog beter te ondersteunen, breiden we de projectenpot uit.

4.2. We willen Ondermijnende criminaliteit, Maatschappelijke onrust en Zorgcasussen verminderen. Daarnaast zetten we in op aanpak van Crises en rampen, zoals infectieziekten (zoals Corona), vluchtelingenstromen, klimaatontwikkelingen (bijv. natuurbranden of wateroverlast) en informatieveiligheid (cyberaanval). Hiervoor is meer menskracht benodigd.

5. *Bedrijfsvoering en Dienstverlening:*

5.1. Doordat er meer inwoners bij komen, nemen ook de zorgvragen en zorgkosten toe. Om de kosten beheersbaar te houden, blijven we inzetten het voorkomen van zware zorg.

5.2. Om meer grip te krijgen op de zorg, zijn we aan de slag gegaan met 4 projecten. In 2021 hebben we de nieuwe visie vastgesteld. Mede op basis daarvan gaan we nu verder met verbetering van de integrale toegang, een keuze maken over de bestuurlijke samenwerking en verbetering van de monitoring en sturing. In dit kader voeren we ook een krachtenanalyse uit om te bepalen waar we het meeste invloed op hebben, hoe inkomsten zich verhouden tot uitgaven en waar we prioriteit aan moeten geven.

5.3. We gaan aan de slag met onze mantelzorgers. Zij hebben een zware taak en nemen veel zorg uit handen. We zorgen ervoor dat zij meer waardering en ondersteuning krijgen.

Programma 2 - Ondernemen

6. Uitvoeringsprogramma Vitaal Landelijk Gebied 2021-2025

6.1. Ontwikkeling van 8 gebiedsgerichte opgaven

Vanuit het Uitvoeringsprogramma Vitaal Landelijk Gebied 2021-2025 worden acht gebieden ontwikkeld. In het uitvoeringsprogramma staat vastgelegd wat de aandachtspunten per gebied zijn en binnen welke vastgestelde kaders de ontwikkeling moet plaatsvinden. Om deze ontwikkelingen te realiseren is er reeds een budget van €1.953.500 toegekend. De acht gebiedsgerichte opgaven zijn:

6.1.1. Militaire Heden/Verleden – COT
6.1.2. Spoordonkse Watermolenlandschap
6.1.3. Landschapsbeleving Mortelen & Beerze
6.1.4. Balans Groote Beerze
6.1.5. Lagen door tijd Kleine Beerze
6.1.6. Weids energie- en voedsellandschap
6.1.7. Oirschotse woonlandschappen
6.1.8. De Groene Corridor

6.2. Naast de acht gebiedsgerichte opgaven zijn er een aantal thema's waar aandacht voor is binnen het uitvoeringsprogramma. Voor deze thema's is een programma geschreven waarin de kernwaarden voor Oirschot in zijn benoemd en volgens welke kaders er gewerkt wordt met het oog op deze thema's. De thema's zijn:

6.2.1. Erfgoed
6.2.2. Vrijetijdseconomie
6.2.3. Natuur & Landschap

7. Centrumvisie

7.1. Vaststellen en uitvoeren Centrumvisie Oirschot

We gaan het centrum aantrekkelijker maken op gebied van economische potentie en aantrekkingskracht.

8. Economie

8.1. Voor de hele regio in en rondom Eindhoven zal de schaalsprong van ASML een koersbepalende factor zijn, die zelfs invloed heeft op landelijk beleid. Voor het programma economie ligt het zwaartepunt bij het bedrijvencontact en het ontwikkelen/onderhouden van de bedrijventerreinen in de gemeente. De gemeente Oirschot heeft vier te onderscheiden bedrijventerreinen. Ze wil graag blijvend voldoen aan de behoefte vanuit het bedrijfsleven, daarom werken we continu aan de ontwikkeling van deze terreinen. We onderscheiden de volgende aandachtspunten in het programma economie:

8.2. Uitbreiding terreinen

8.2.1. Westfields & De Scheper: uitgifte van kavels.
8.2.2. Regionale parkeervoorziening Westfields

8.3. Revitalisering terreinen

8.3.1. De Stad & Steenfort

8.4. Economisch klimaat gemeente Oirschot

8.5. Ondernemerscontact: er komen circa 50 huisvestingsverzoeken per jaar binnen bij de gemeente.

Programma 3 - Ruimtelijke Leefomgeving

9. Wonen

9.1. De gemeente Oirschot heeft bij het woonprogramma te maken met lokale en regionale afspraken en samenwerkingspartners. De kaders en opgaven liggen vast in het uitvoeringsprogramma wonen, waarin we het volgende op hoofdlijnen onderscheiden:

9.2. Regionale afspraken (o.a. SGE)

9.2.1. Woondeal

9.3. Op lokaal niveau ligt de focus op de volgende punten:

9.3.1. Doelgroepenbeleid

9.3.2. VAB-beleid is opgesteld en wordt de komende periode in uitvoering gebracht.

9.3.3. Prestatieafspraken Woning Coöperaties worden gemaakt en gemonitord.

9.4. Actieplan Wonen is vastgesteld en schetst kaders voor de woningbouwontwikkeling in de gemeente. We streven naar het realiseren van onderstaand aantal woningen. De aantallen gaan uit van reeds aangewezen gebieden. Hierbij is nog niet uitgegaan van eventuele nieuwe zoekgebieden of kansen die zich voordoen.

9.4.1. 2021 t/m 2025: 575 woningen

9.4.2. 2026 t/m 2030: 421 woningen

9.4.3. 2030 < 410 woningen

9.4.3.1. Actieve grondpolitiek heeft gevolgen voor de ruimtelijke ontwikkelreserve van Oirschot. Daarnaast behoren stijgende prijzen in de bouwmaterialen tot de risico's. Per project zal tijdig de impact hiervan worden bepaald. Tot op heden is er geen reden om de projecten niet binnen de gebudgetteerde kaders te voltooien, omdat de projecten zich nog in de definitiefase bevinden.

10. Ruimtelijke Ordening

10.1. Implementatie Omgevingswet per 1 januari 2023. We zorgen dat de organisatie en de gemeente klaar is voor de invoering van de omgevingswet.

10.2. Er ligt een flinke werkvoorraad binnen team Ruimtelijke Ordening. Op dit moment wordt middels inhuur van externen de werkvoorraad verkleind. Normaliter gaan we uit van de volgende productie:

10.3. Bestemmingsplannen (15 p/j)

10.4. Principeverzoeken (25 p/j)

10.5. Wijzigingsplannen (5 p/j)

10.6. Omgevingsvergunningen (5 p/j)

10.7. Projectmatige ruimtelijke procedures (5 p/j)

10.8. VAB-beleid is opgesteld, komende jaren gaan we dat uitvoeren.

10.9. Kruimelgevallenbeleid is opgesteld en gaan we de komende periode uitvoeren.

11. Duurzaamheid

De uitdagingen binnen het uitvoeringsprogramma duurzaamheid zitten vooral in het opstellen van beleid en kaders waar de rest van de organisatie vervolgens mee aan de slag moet. De opgave die vanuit het regeerakkoord is meegegeven aan de gemeenten wordt in een aantal samenwerkingsverbanden en beleidsstukken vertaald.

11.1. Regionale Energiestrategie (RES) wordt doorontwikkeld met alle partners

11.2. Energiebeleid Oirschot

11.3. Transitievisie Warmte (TVW). Het beleidsstuk wordt doorontwikkeld en concreet worden er haalbaarheidsstudies uitgevoerd.

11.4. Beleid grootschalige zonne- en windenergie. We zijn bezig met realisatie. Focus ligt op huidige zoekgebieden. Aandachtspunt is de beperkte netcapaciteit.

11.5. Naar verwachting zal in deze fase van de duurzaamheidsopgave geen overschrijding van de vastgestelde financiële kaders plaatsvinden.

12. *Mobiliteit*

12.1. Bedrijvigheid in de Brainportregio groeit. Om deze groei te faciliteren, iets waar de omringende gemeenten veel vruchten van plukken, is het realiseren van een parkeervoorziening op Westfields III een vereiste. Vanuit Oirschot zal dit de nodige ambtelijke inzet en extern advies vereisen.

12.2. MIRT: Integratie verstedelijkingsopgave en mobiliteitsopgave 2040 SGE. Onderdeel is de mobiliteitsstrategie gericht op het in 2040 bereikbaar houden van het SGE. Is gezamenlijk afsprakenkader tussen SGE, Rijk en provincie.

12.3. Diverse verbanden waarin Oirschot aangaande mobiliteit in acteert.

12.3.1. SGE

12.3.2. BOVENS

12.4. Oirschots Verkeers- en vervoersplan (OVVP) wordt geactualiseerd.

12.5. Oirschot Blijvend Verbonden wordt als uitvoeringsprogramma mobiliteit opgesteld. Hierin komen alle belangrijke concrete mobiliteitsopgaven aan bod. Denk aan de N395, InnovA58, verbindingsweg De Kemmer, Bestseweg en rotonde Lidl, doorfietsroute Groene Corridor en F58.

12.6. Binnen de diverse woningbouw en beheerprojecten in de gemeente speelt mobiliteit een belangrijke schakel. Denk hierbij aan de volgende belangrijkste pijlers:

12.6.1. De Kemmer/Eindhovensedijk

12.6.2. Veld7/Moorland

12.6.3. N3

Programma 4 - Beheer openbare ruimte

13. Servicebedrijf

Voor gladheidsbestrijding willen we geleidelijk overschakelen van droog, naar nat strooien. Deze werkwijze is effectiever, waardoor met minder zout een beter strooiresultaat wordt bereikt. In 2023 investeren we o.a. in een menger en verschillende natstrooiers. En we vervangen een verouderde pickup voor een moderne met schonere motor en minder brandstofverbruik.

14. IMBK (Wegen, Riolering en Water, Groen, Verkeer, etc.)

14.1. Doordat de data nu op orde zijn, zijn we beter in staat het gewenste en afgesproken kwaliteitsniveau te realiseren.

14.2. Nu de data op orde zijn, willen we het op orde houden, zodat we met de actuele data realistische beheerplannen kunnen doorrekenen.

14.3. We gaan de bomenverordening actualiseren zodat deze beter aansluit bij onze ambitie als groene gemeente, het bijdragen aan de klimaatdoelstellingen en de behoeften rondom bos- en boombeheer.

14.4. Met het nieuwe IMMP is duidelijk welke projecten voor de komende jaren op de rol staan vanuit beheer en wordt een relatie gelegd met de inrichtingseisen vanuit verkeer Oirschots Verkeers- en Vervoersplan (OVVP), zodat de nieuwe weginrichting aan het huidige beleid voldoet. Bovendien zijn er losse projecten vanuit het OVVP voor het verbeteren van de verkeersveiligheid.

15. Gebouwen (Kadernota Vastgoed)

15.1. Energietransitie en verduurzaming hebben ook gevolgen voor de gemeentelijke gebouwen. Er heeft een inventarisatie en inspectie plaatsgevonden en de resultaten zijn verwerkt in een duurzame meerjarenraming voor groot onderhoud.

15.2. Privatisering gebouwen van verschillende buitensportverenigingen. Vanuit de Kadernota Vastgoed zijn gesprekken aangegaan met sportverenigingen over o.a. de wens om te privatiseren. Verschillende verenigingen hebben deze wens uitgesproken.

16. Afval (Kadernota Grondstoffen)

De subsidie zwerfafvalfonds Verpakkingen 2013-2022 eindigt. In het verleden is er een overeenkomst gesloten tussen producenten, importeurs van verpakkingen en de Nederlandse gemeenten, waardoor gemeente Oirschot op basis van het inwoneraantal een subsidie ontving voor het bestrijden van Zwerfafval. De looptijd van deze subsidie verstrijkt dit jaar en er is momenteel nog geen zicht op een nieuwe subsidiebijdrage. In Oirschot worden hier o.a. de ZAPPERS voor aangestuurd en materialen aangeschaft. De ZAPPERS zijn wekelijks op vrijwillige basis bezig met het verwijderen van zwerfafval. Als de subsidie wegvalt kan dit niet meer plaatsvinden en zal het handhaven van de kwaliteit van de openbare ruimte, vanuit andere middelen gedekt moeten worden.

17. Verkeer

17.1 Meer recreatie in de natuur

We stimuleren het verbeteren van ons wandel-, ruiter en fietsroutenetwerk

17.2 Aquaduct A58

We blijven druk uitoefenen op Rijkswaterstaat en de minister voor realisatie van een aquaduct in de A58. De meerwaarde voor Oirschot en de regio wordt samen met de regio onderbouwd.

Programma 5 - Bestuur en dienstverlening

18. Samenwerkingsverbanden:

Er wordt een evaluatie uitgevoerd naar de samenwerkingsverbanden. Nieuwe maatschappelijke opgaven stellen hoge eisen aan de bestuurs- en organisatiekracht van gemeenten en staat daarom hoog op de agenda bij veel gemeenten. Deze evaluatie is gericht op de vraag in hoeverre de verscheidene samenwerkingsverbanden bijdragen aan de ambitie en de te realiseren opgaves voor Oirschot. De resultaten van de evaluatie zullen, zo nodig, nadere uitwerking vragen.

19. Verdergaande digitalisering:

In 2017 is het project *Digitaal is de norm* van start gegaan met als doel zoveel mogelijk digitaal te kunnen verwerken. Met name het Zaakgericht werken moet worden geïmplementeerd in de organisatie. Dat kost veel tijd en energie en gaat nog enkele jaren na 2022 in beslag nemen. Verwachting is dat dit project (inclusief Zaakgericht werken) in 2025 volledig afgerond kan zijn.

20. Informatieveiligheid en privacy:

De ontwikkelingen rond informatieveiligheid en privacy zijn zodanig dat er stevig op moet worden ingezet. De komende jaren zal eerst de bewustwording rond informatieveiligheid en privacy moet worden verhoogd.

21. Dienstverlening

21.1. Om de dienstverlening (conform het vastgestelde dienstverleningsbeleid) verder te verbeteren, onderzoeken we de aanpassing van de publiekshal.

21.2. De verkiezingen vragen het nodige van onze organisatie, daarom is extra inzet nodig om de pieken op te vangen.

22. Inwonerparticipatie

Met de huidige maatschappelijke en politieke ontwikkelingen, denk aan de energietransitie en de Omgevingswet, verandert er veel in het dagelijks leven van inwoners. Dit leidt tot een grote behoefte vanuit inwoners om invloed uit te oefenen op de democratische besluitvorming. Gemeente Oirschot beseft dat een sterke lokale democratie om continue aandacht en onderhoud vraagt, om mee te kunnen bewegen met de nieuwe uitdagingen. Het is juist nu van belang dat wij onze inwoners blijven betrekken bij de ontwikkelingen in de samenleving én dat we daarbij ruimte blijven bieden voor nieuwe verbindingen tussen inwoners en het bestuur. Uit de praktijk blijkt dan ook dat dit verdergaat dan alleen inspraak bij de voorbereiding van beleid. Daarom zetten wij gemeentebreed stappen om te komen tot een stevige inrichting van het participatiebeleid.

23. Lokale lastendruk

Uitgangspunt is dat de onroerend zaakbelasting (OZB) jaarlijks maximaal met het percentage van de inflatiecorrectie stijgt. De riool- en afvalstoffenheffing zijn kostendekkend en houden we door een efficiënte bedrijfsvoering zo laag mogelijk..

24. Ambtelijke capaciteit op peil

Voor een optimale dienstverlening moet in de ambtelijke organisatie geïnvesteerd worden. Gezamenlijke arbeidsmarktcommunicatie, het samen werven én ontwikkelen en het samenwerken aan opgaven zijn hierbij instrumenten.